

28.70 Dobré životní podmínky zvířat

Uvedené kalkulace včetně metodiky jsou zpracovány jako podklad pro stanovení plateb za účast v jednotlivých titulech Dobré životní podmínky zvířat, navržených v rámci nově připravovaného Strategického plánu.

Platby se poskytují ročně a kompenzují v plné výši či částečně dodatečné náklady a ušlé příjmy příjemců podpory v důsledku přijatých závazků.

Metodika výpočtu plateb je založena na kalkulaci tzv. ztráty příjmů a/nebo dodatečných nákladů vyplývajících z dobrovolného zapojení se do závazku v opatření Podpora dobrých životních podmínek zvířat.

Ztráta příjmů vychází z kalkulace tzv. ušlého příjmu v důsledku naplnění požadavků v opatření (např. snížení počtu zvířat na ustájovací plochu).

Dodatečné náklady vycházejí z kalkulace skutečných nákladů na dodatečné činnosti či nákladově náročnější činnosti prováděné navíc z důvodu splnění podmínek daných konkrétním závazkem (např. obohacení slámy na podestýlku aditivu).

Transakční náklady nebyly v kalkulacích uvažovány.

Datová základna pro kalkulace plateb vychází z publikovaných zdrojů, z vlastních šetření ÚZEI, šetření odborných organizací, podkladů Výzkumného ústavu živočišné výroby (VÚŽV) a konzultací s odborníky.

Hlavními zdroji informací jsou:

- Data o nákladovosti zemědělských výrobků; Výběrové šetření nákladů a výnosů v zemědělství 2014-2018, vydává každoročně Ústav zemědělské ekonomiky a informací (ÚZEI).
- Podklady Výzkumného ústavu živočišné výroby (VÚŽV) a Výzkumného ústavu zemědělských technologií (VÚZT) zejména podklady týkající se materiálu, spotřeby času na konkrétní úkony apod.
- Základní údaje o zemědělství ČR (stavy hospodářských zvířat, průměrné mzdové náklady v zemědělství, ceny zemědělských výrobců aj.) od Českého statistického úřadu (ČSÚ).

Dalšími zdroji informací jsou:

- Situační a výhledové zprávy Ministerstva zemědělství (MZe); Zprávy o stavu zemědělství ČR – Zelené zprávy (MZe ČR);
- šetření odborných chovatelských svazů, konzultace s poradci a experty, výrobci využívaných prostředků, chovatelskými svazy a MZe aj.

Základní položky kalkulací plateb:

Zdroje dat se liší podle jednotlivých podporovaných titulů v rámci intervence Dobré životní podmínky zvířat, dle míry dostupnosti ekonomických (zejména nákladových) údajů.

Kalkulace u dojníc z větší části vycházejí z podkladů dodaných VÚŽV a částečně i Svazem chovatelů Červenohrástského a Holštýnského skotu a částečně také z Výběrového šetření nákladů a výnosů v zemědělství (ÚZEI), které zahrnuje podklady pro ekonomiku chovu dojníc.

Kalkulace u chovu prasat vychází z podkladů Výběrového šetření nákladů a výnosů v zemědělství (ÚZEI) a dalších, které byly dodány VÚŽV.

Kombinovatelnost titulů:

Opatření je organizováno do titulů dle druhů zvířat a dle blízkosti jednotlivých kategorií zvířat. Hierarchie opatření a zaměření jednotlivých titulů vylučuje rizika překryvů a umožňuje tedy tituly kombinovat.

Použité koeficienty pro přepočet kusů zvířat na velké dobytčí jednotky (VDJ)

Kategorie zvířat	Koeficient
Krávy (dojnice i KBTPM)	1
Prasničky a prasnice	0,5
Selata (předvýkrm)	0,03

KALKULACE

1.1 Skot

1.1.1 Zlepšení stájového prostředí v chovu mléčného skotu – dojnice a telata dojeného skotu do 2 měsíců věku

Východiska pro výpočet

Titul je navržen jako soubor chovatelských opatření (úprava podestýlky, ochrana proti ektoparazitům), který má vést ke snížení iritačního tlaku prostředí na ustájená zvířata. Přítomnost ektoparazitů i kyselost neupravené podestýlky vede k dráždění všech tkání, které s nimi přicházejí do styku. Ošetřením slámy tak dojde ke zlepšení hygienických podmínek a prevence přemnožení ektoparazitů snižuje stres zvířat zejména v letních měsících.

Stanovení újmy vychází z požadavků na pravidelnou aplikaci chemického přípravku nebo biologického materiálu působícího na kontrolu ektoparazitů v intervalech a množství podle plánu potvrzeného příslušným orgánem veřejné správy. Samotné stanovení újmy vychází z průměrných nákladů navíc způsobených aplikací chemických a biologických materiálů, které působí proti nárůstu počtů ektoparazitů v chovu mléčného skotu.

Navíc je zajišťována upravená podestýlka. Platba této části titulu je postavena na stanovení nákladů navíc v rámci stlaní řezanou, štípanou slámou nebo digestátem, které jsou z desinfekčních důvodů alkalizované přípravkem na bázi vápence. Je hrazeno řezání slámy a její obohacení přípravkem na bázi vápence.

Zlepšení stájového prostředí v chovu mléčného skotu – dojnice a telata dojeného skotu do 2 měsíců věku	Kč/VDJ	Kč/VDJ
Náklad navíc na chemickou aplikaci proti ektoparazitům ¹	116	
Náklad navíc na chemickou aplikaci proti ektoparazitům – ošetření lože ²	393	
Náklad na chemickou aplikaci celkem	509	
Náklad navíc na biologickou aplikaci proti ektoparazitům ³	260	
Průměr nákladů navíc u operací proti ektoparazitům		384
Cena alkalizačního prostředku včetně dopravy ⁴	551	
Cena řezání slámy, míchání s vápencem, pracovní náklady ⁵	657	
Náklad navíc na aplikaci ošetřené podestýlky - stelivové proozy		1 207
Dodatečné náklady celkem		1 591

¹ Počet aplikací (4x u dojnic, v případě přípravků s delší účinností 2x a 8x u telat).

² Kalkulováno ošetření přípravkem Neporex, nebo HokoEx, u dojnic 4x opakování, u telat 8x opakování

³ Cena balení 150 tis. ks parazitických vosiček á 4399 Kč, aplikované množství na dojnici 400 ks, na tele 900 ks (Pramen: ceník Biocont Laboratory, spol. s r.o.).

⁴ Náklady vychází z denní spotřeby alkalizačního prostředku u dojnic a telat a nákladů na dopravu a vykládku (normativní údaje o pracnosti dle VÚŽV).

⁵ Náklady zohledňují využití rezačky, míchacího vozu, traktoru a hodinovou sazbu stroje, dobu práce dle metodiky VÚŽV.

1.1.2 Zvětšení lehacího prostoru v chovu dojníc

Východiska pro výpočet:

Cílem je zvýšení lehacího prostoru tím, že je dojnicím zajištěno navýšení plochy ustajovacího prostoru o 15 %, oproti ploše stanovené v národních právních předpisech, což má za cíl snižovat stres zvířat. Zvýšení ustajovacího prostoru je dosaženo snížením počtů dojníc ve stáji o 15 % tak, že zemědělec využije nevyužité ustajovací prostory. Platba je postavena na základě nákladů navíc v dalších ustajovacích prostorách.

Zvětšení lehacího prostoru v chovu dojníc	Kč/VDJ	Kč/VDJ
Náklad ⁶ navíc (u 15 % dojníc):		
PHM	1 551,5	
Energie	1 081,7	
Voda	251,6	
Vlastní opravy, údržba	1 848,2	
Dodatečné náklady na 1 VDJ	4 732,9	
Rozpočítáno na 85 % dojníc, které zůstaly ve stáji⁷		835
Dodatečné náklady celkem		835

⁶ Výběrové šetření nákladů a výnosů v zemědělství 2014-2018, ÚZEI

⁷ Náklad navíc za 15 ks dojníc je rozpočítán na zbývajících dojníc, tj. tento celkový náklad je dělen počtem zbývajících dojníc

1.1.3 Zajištění přístupu do výběhu pro krávy stojící na sucho

Východiska pro výpočet:

Stanovení újmy vycházelo z požadavku, aby chovatel zajistil dojnícím, minimálně po dobu 30 dní v období stání na sucho, neomezený přístup do venkovních prostor (výběh nebo pastevní výběh).

Samotný výpočet vycházel z provozních nákladů spojených s užíváním venkovních prostor přiléhajících k trvalému objektu a zajištění pravidelné péče o tyto prostory, tj. nastýlání souvislé vrstvy slámy v místě vstupu do výběhu a úklid hnoje. Žadatel si může zvolit alternativu, kdy v souladu s podmínkami titulu zajistí, ve výběhu přiléhajícím ke stáji, desinfekci paznehtů prostřednictvím koupelí v lavážních vanách. Další možností je využití pastevního výběhu vzdáleného od trvalého objektu maximálně 500 m, kdy žadatel zajišťuje každodenní přehánění zvířat, stejně jako jejich pravidelné přikrmování a péči o pastevní výběh. Kalkulace nákladů na využití jednotlivých variant při zapojení minimálního počtu VDJ suchostojných krav má pouze marginální vliv na výpočet újmy.

Délka stání na sucho se uvažuje 60 dní a plocha výběhu minimálně 5 m² na jednu dojnici v případě zpevněného výběhu přiléhajícího ke stáji a 10 m² na jednu dojnici v případě pastevního výběhu.

Zajištění přístupu do výběhu pro krávy stojící na sucho	Kč/VDJ	Kč/VDJ
Dodatečné náklady		
Cena slámy ⁸ na výběh pro 38 dojnic (3 kg/krávu a jeden cyklus stlaní) ⁹	214	
Cena práce stroje ¹⁰	776	
Náklad na práci navíc ¹¹	377	
Dodatečné náklady celkem		1 367

1.2 Prasata

1.2.1 Zlepšení životních podmínek v chovu prasat - prasničky

Východiska pro výpočet:

Prodloužení věku prvního zapuštění prasničky do doby dosažení věku 230 dní a více (nehrazené vedení evidence), umožní prasničce více vypěst a přispívá k dobrým životním podmínkám jak prasnic, tak i selat.

Cílem titulu je posunout věk prvního zapuštění prasničky na minimální hranici 230 dní. Efektem má být zlepšení životních podmínek prasniček a životaschopnosti narozených selat. Na základě průběžného vyhodnocování zavedeného opatření v letech 2014-2018 lze konstatovat, že od roku 2015 se ve vzorku dotazovaných podniků nevyskytovaly podniky, ve kterých by byly prasničky zapouštěny dříve, než ve věku 230 dnů, průměrný věk při prvním zapuštění dosahoval 250 dní. Z toho důvodu nelze stanovit náklady vynaložené navíc opožděným zapuštěním prasniček.

⁸ Podle informace z VÚŽV (2015) je v praxi sláma používána v chovech dojnic jako stelivo v 73,9 % případů, přičemž 12,6 % technologií je bezstelivových. Výpočet ceny steliva tedy vychází z ceny převažujícího druhu steliva, slámy.

⁹ Dle výpočtu: spotřeba kg slámy na jeden cyklus stlaní (3 kg) x cena 1 kg slámy (0,66 Kč/kg), vynásobeno počtem cyklů stlaní za 9 měsíců (117) (3x0,66)*117). Zdroj: VÚŽV (2014), Cena slámy dle šetření nákladů ÚZEI 2014-2018.

¹⁰ Hodinová variabilní cena práce stroje (378 Kč) při potřebě 2 hodin týdně (78 hod./za 9 měsíců), rozpočítaná na 38 dojnic ve výběhu (378x78)/38. Zdroj: VUZT (Provozní náklady strojů)

¹¹ Cena pracovní síly uvažována 183,6 Kč/hod. (ČSÚ 2018) při spotřebě práce 2 hod. týdně, celkem roční náklad v Kč přepočtený na průměrný počet suchostojných krav (38): (183,6*(2*39))/38. Zdroj: VÚŽV (2014).

Kalkulace proto nyní uvažuje pouze situaci, kdy prasnička nezabřežne ve věku 230 dní a chovateli se prodlouží doba prvního zabřeznutí o 21 dní tzv. přeběhnutím prasničky.

Svazem chovatelů prasat byla iniciována aktualizace metodiky pro výpočet sazby pro tento titul. Na základě závěrů vzešlých z diskuzí se zástupci Svazu chovatelů prasat a MZe došlo v kalkulaci platby k zahrnutí koeficientu brakace a aktualizaci časové řady. Koeficient brakace vyjadřuje podíl mladých chovných prasniček (MCHP) z obratu stáda, které nejsou použity pro chov, ale jsou buď vyřazeny z chovu a následně prodány, nebo uhynuly. Koeficient přenáší veškeré náklady za MCHP neuplatněné k reprodukci na MCHP uplatněné, přitom neuplatněné (vyřazené) prasničky jsou nějakým způsobem zpeněženy (obvykle za porážku). Brakace prasniček, tj. neuplatnění části prasniček ve stádě k chovným účelům nastává vždy, bez ohledu na věk při prvním zapaštění i nastavení a plnění podmínek dotačního titulu.

Zlepšení životních podmínek v chovu prasat - prasničky	Kč/VDJ	Kč/VDJ
Náklad na jeden den chovu prasničky ¹²	47,1	
Počet neproduktivních dnů	21	
Dodatečné náklady celkem¹³		1 365,9

1.2.2 Zlepšení životních podmínek v chovu prasat - prasnice

Východiska pro výpočet:

Titul sdružuje plnění podmínky efektivního provádění účinné dezinfekce v rámci turnusového provozu na porodnách a kontrolu spárků po odstavu selat. Turnusovým provozem je možné účinněji zajistit hygienu chovu, neošetřené spárky jsou jedním ze zdrojů zhoršených životních podmínek prasnic.

Turnusový provoz na porodnách, umožňující dokonalou očistu celé sekce prasnic s následným ponecháním po dobu min. 1 dne bez naskladnění (chovatel si vede evidenci - datum provedení vyskladnění a provedení deratizace, desinfekce a desinsekce (DDD), evidence není hrazena), turnusový provoz vyžaduje při zachování počtů prasnic rozšíření plochy a odpovídajících provozních nákladů o přibližně 25 %.

Pravidelná kontrola spárků prasnic po odstavu selat a následné ošetření spárků (včetně nehrazeného vedení evidence stavu prasnic).

Zlepšení životních podmínek v chovu prasat - prasnice	Kč/VDJ/rok
Dodatečné náklady¹⁴ – Turnusový odchov prasnic	
Desinfekční prostředky	488,2
PHM	176,2
Energie	653,4
Voda	13,5
Náklady na vlastní opravy	685,7
Náklady na práci navíc	108,5
Dodatečné náklady celkem – Turnusový odchov prasnic	2 125,5

¹² Výběrové šetření nákladů a výnosů v zemědělství 2016-2020, ÚZEI.

¹³ Náklady na neproduktivní den chovu MCHP násobený počtem neproduktivních dní a dále navýšen koeficientem brakace prasniček 1,38 (podle obratu stáda 38 % MCHP není využito k dalšímu chovu).

¹⁴ Výběrové šetření nákladů a výnosů v zemědělství 2014-2018, ÚZEI.

Dodatečné náklady celkem	2 688,5
---------------------------------	----------------

1.2.3 Zvětšení plochy pro odstavená selata

Východiska pro výpočet:

Součástí pohody zvířat je dostatečný prostor při ustájení a tato operace zajišťuje zvětšení prostoru pro selata v předvýkrmu. Stanovení újm vyčází z požadavku zvýšit ustájovací plochu selat v předvýkrmu o 20 %. Vzhledem k volným kapacitám se vychází z předpokladu, že tyto budou využity pro 20 % chovu selat v předvýkrmu a tím se zvýší plocha na jedno sele v současnosti využívaných ustájovacích prostorách. Hrazeny jsou tedy náklady navíc pro 20 % selat ve výkrmu.

Dodatečné náklady¹⁶	Kč/VDJ/rok
Desinfekční prostředky	969,3
PHM	265,2
Energie	322,9
Voda	14,0
Náklady na vlastní opravy	316,8
Pracovní náklady navíc	91,8
Dodatečné náklady celkem	1 980

¹⁵ Časová náročnost ošetření jedné prasnice na rok dle šetření provedeného SCHP.

¹⁶ Výběrové šetření nákladů a výnosů v zemědělství 2014-2018, ÚZEI.

